

Læringsleiing i framtidens skule
-fagfornyinga; mogelegheiter og forventningar-

Kort om Ingelin

- **Utdannelse:** Lektor med master i utdanningsledelse og tilleggsutdanning i ledelsespsykologi. Sertifisert i SPGR, Learning Walks, Samspillsmetoden Dialog og Kjernekvadranten.
- **Jobberfaring:** 18 års erfaring fra kommunal sektor (lærer, avdelingsleder og rektor). Drevet enkeltmannsforetak (foredragsholder om jobb- og læringsmotivasjon).
- **I KS-Konsulent:** Organisasjonsutvikling, lederutvikling, teamutvikling, endringsledelse, læringsledelse, læringsmotivasjon og 10-FAKTOR.

Visjon
Kompetente kommuner – lokale løsninger
Verdier
Utfordrende og dedikert

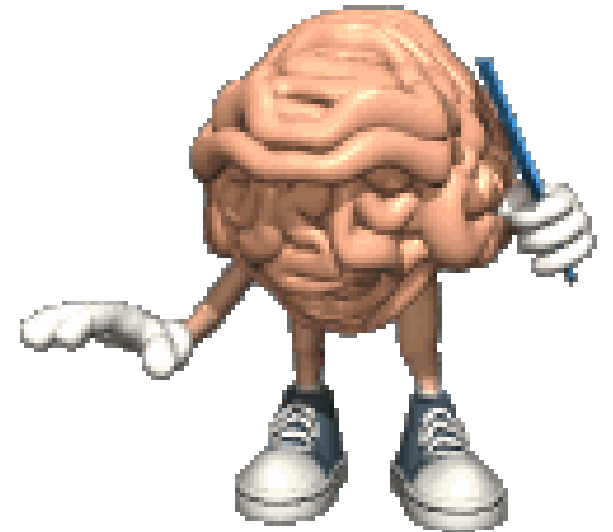
KS KONSULENT

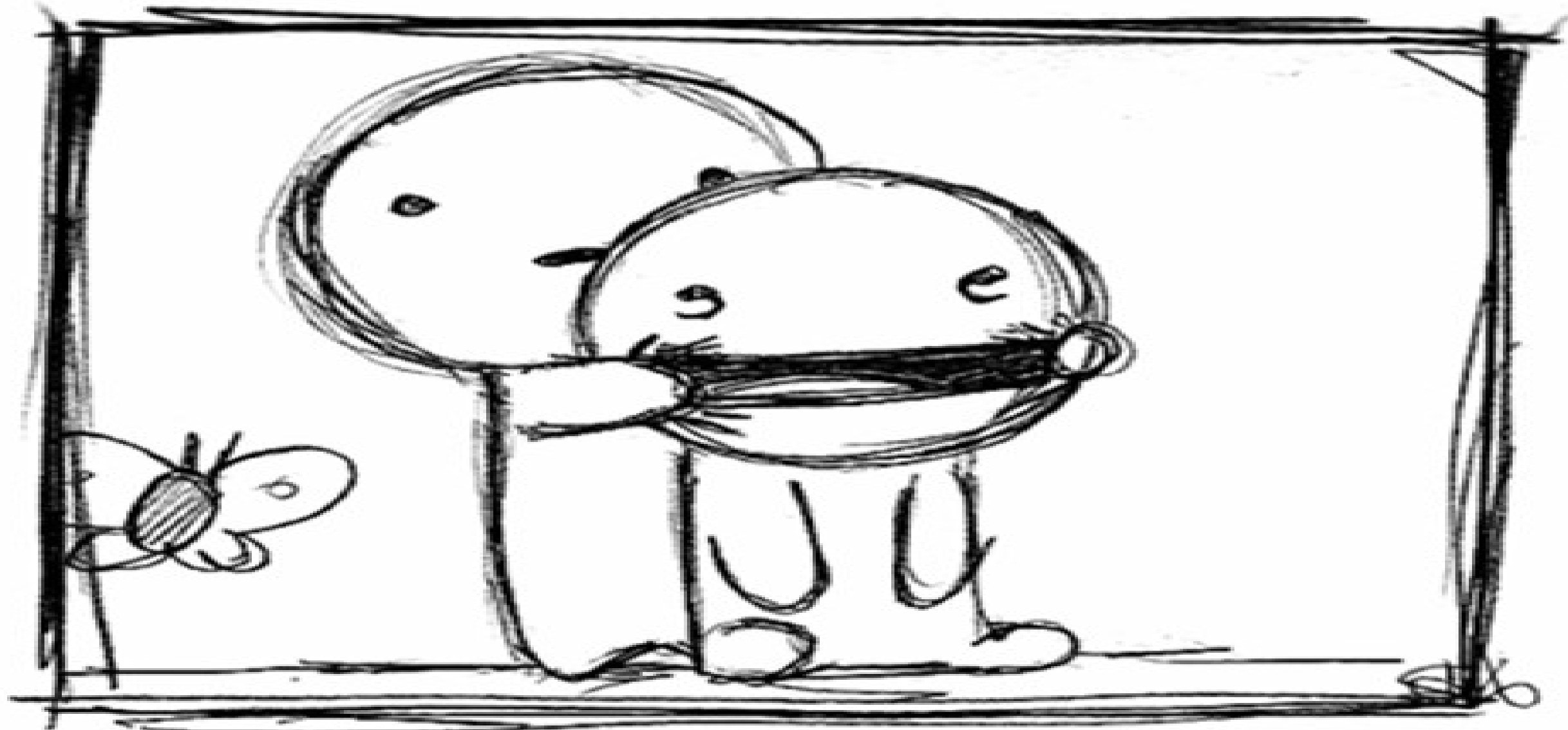
KS KONSULENT

Agenda

-ytre rammer-

- 09.00-09.10 Velkomen
- 09.10-10.30 Livslang læring og livsmeistring
- 10.30-10.45 Pause
- 10.45-11.45 Fagfornyinga
- **11.45-12.30 LUNSJ**
- 12.30-13.30 Læringsleiing i framtidas skule
- 13.30-13.45 Pause
- 13.45-14.45 Oversettingskompetanse

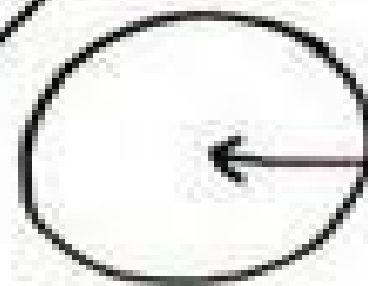

I CAN ALWAYS MAKE
YOU SMILE.

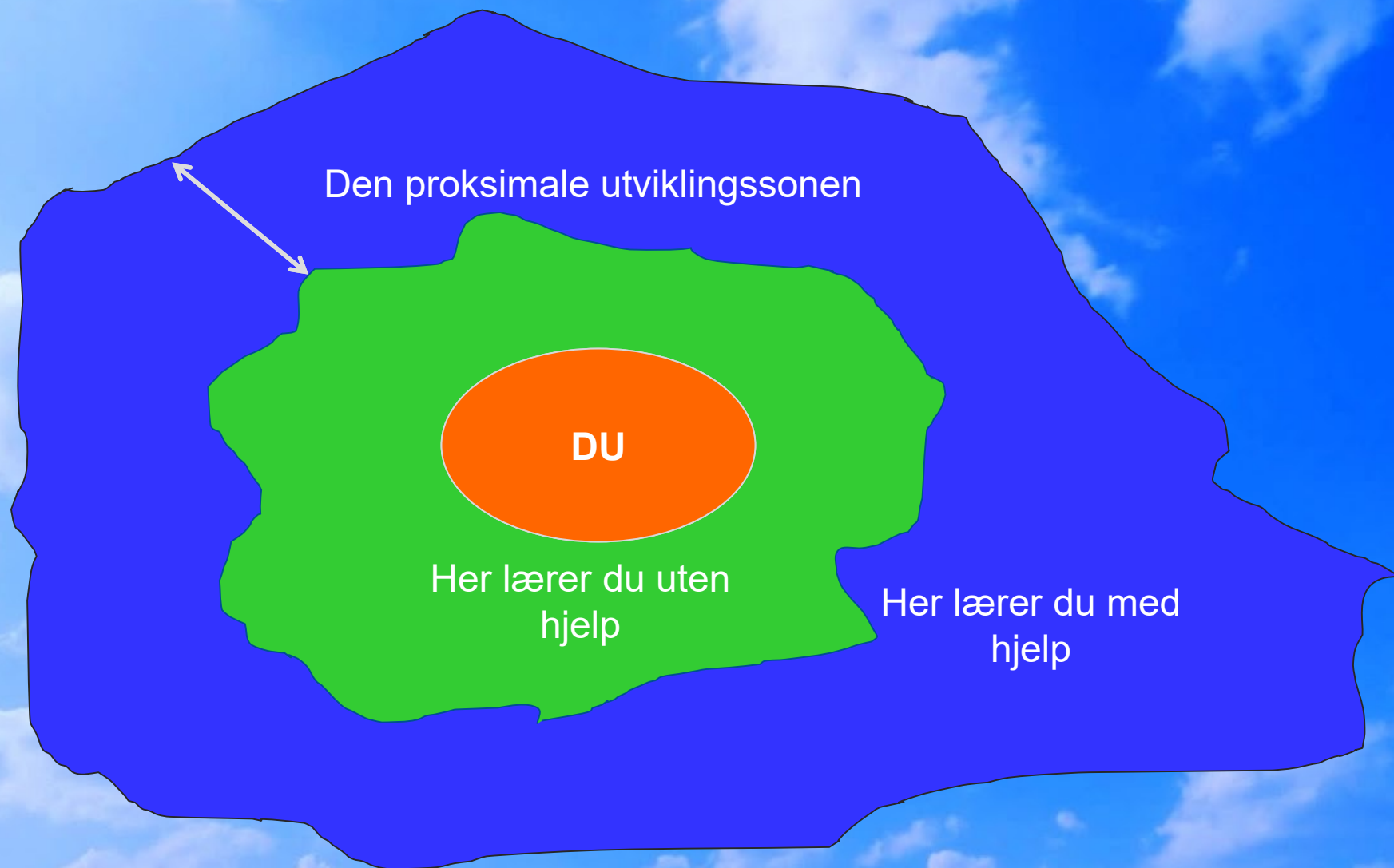
What scares you?

Your
Comfort
Zone

Vår utrolige hjerne

**Hjernen er som en muskel.
Den blir bedre og sterkere, jo mer den blir brukt.**

Livsmeistring

Kva betyr det egentleg?

Gjer nevronane klare for å bygge synapsar

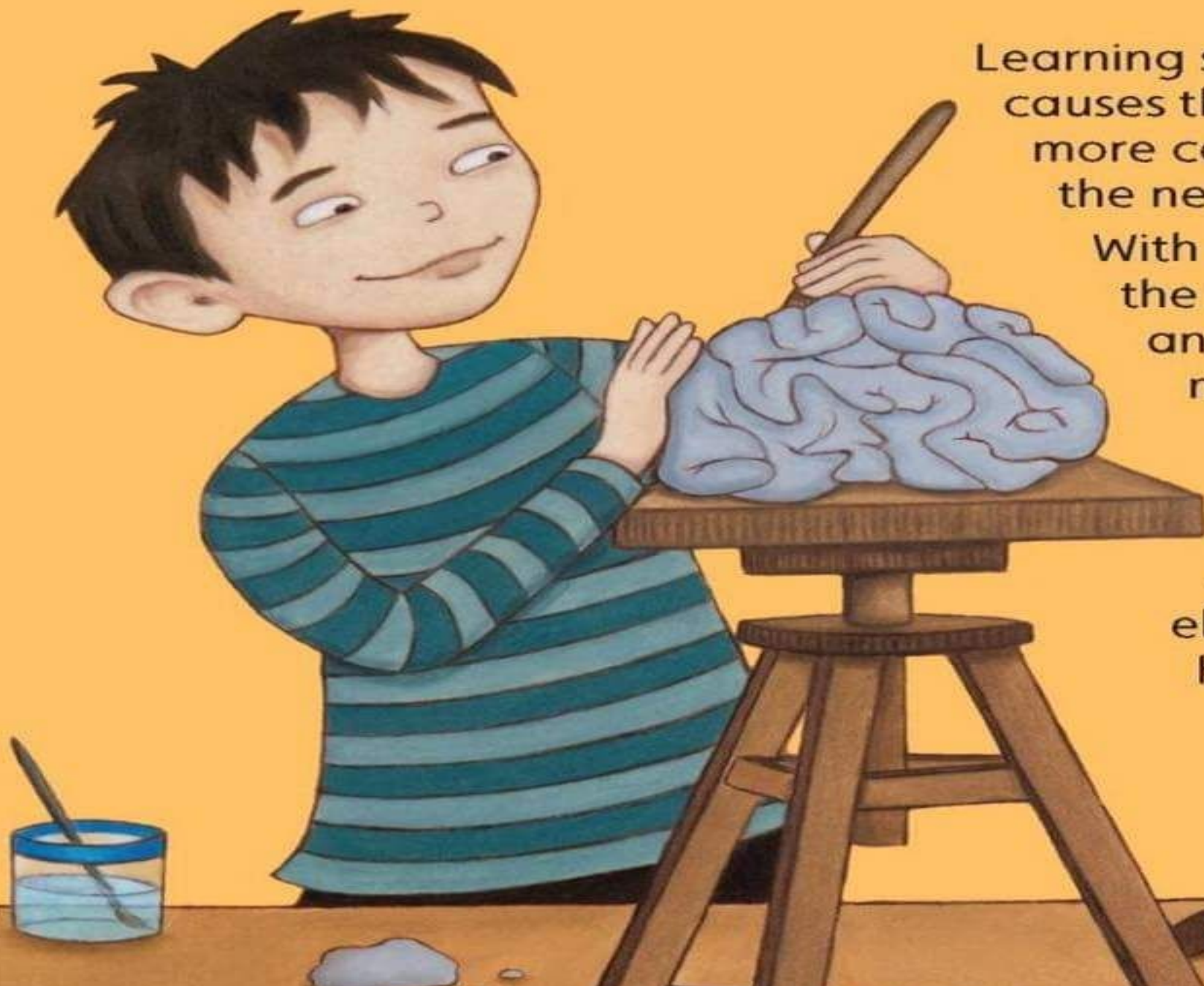
Kva fremjer livslang læring og livsmeistring?

Del med sideperson

KS KONSULENT

Learning something new
causes the brain to grow
more connections among
the neurons.

With more connections,
the neurons can send
and receive more
messages.

These connections
help to stretch a
part of your brain
and make it more
elastic, so that it can
hold more information
and ideas.

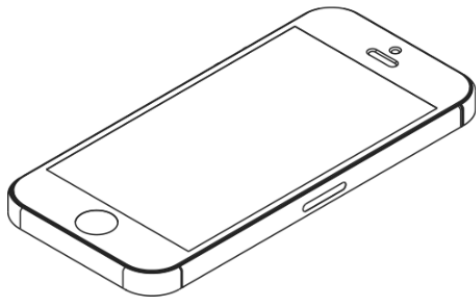
Felles refleksjon -synapsebyggjning-

Dette fremjer livslang læring og livsmeistring

-ta utgangspunkt i dialogen og del på menti-

Go to www.menti.com and use the code **22 31 55**

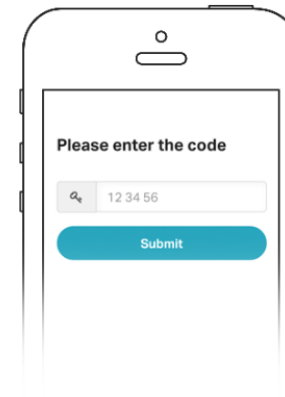
1

Grab your phone

www.menti.com

2

Go to www.menti.com

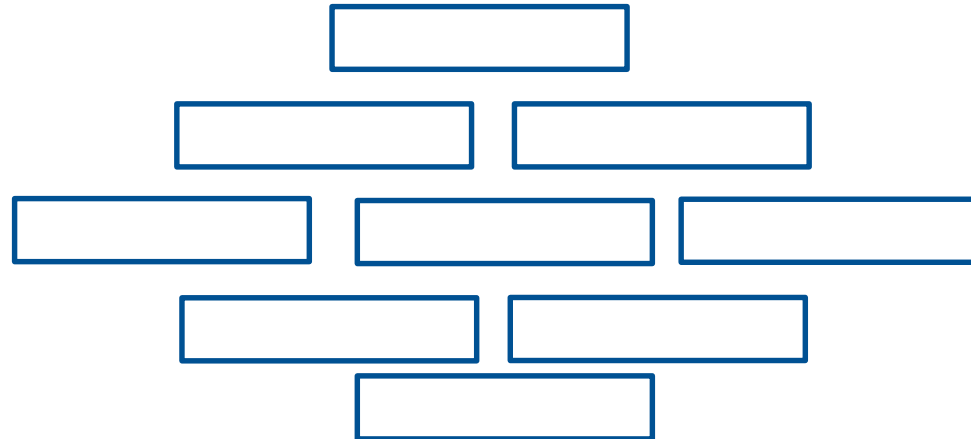
3

Enter the code 22 31 55 and vote!

Dette fremjer livslang læring og livsmeistring

-dette fremjer livslang læring og livsmeistring

[illegible]

Hva kan du lære av en slik øvelse?

Du selv:

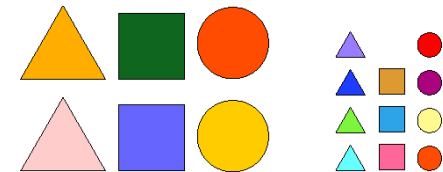
- Reflektere
- Argumentere
- Samarbeide
- Sortere
- Klassifisere
- Se forskjeller – likheter
- Utvikle felles språk og begreper

Sortere og klassifisere er grunnleggende kognitive ferdigheter vi trenger daglig, ofte utføres de ubevisst. De hjelper oss å gjenkjenne og oppdage likheter og forskjeller mellom kjente og ukjente begrep, og å se sammenhenger mellom dem. Sortere og klassifisere hjelper oss med å forstå verden rundt oss.

J. Nottingham, Challenging Learning

Andre som «ser» øvelsen

- Et bilde på hvordan man tenker
- Et bilde på forståelse
- Et utgangspunkt for videre arbeid med et emne

Gjensidige avklarte forventninger fremjer moglegheit for *meistring* og førebyggjer *energilekkasje*

Denne samlinga vert bra dersom....

<https://www.mentimeter.com/s/071aa280635f9b8a0cf667726007f0160b/52cd33329220>

Go to www.menti.com and use the code 98 14 74

For dei som brukar 10-FAKTOR:
Kva faktor i 10-FAKTOR er dette?

KS KONSULENT

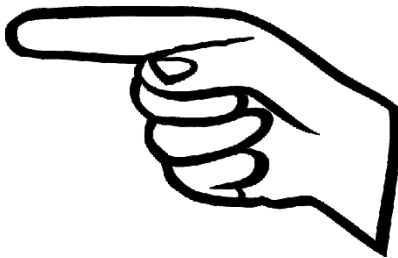

Kor er me?

-utgangspunktet-

Eg kan *forklare* korleis meistringsorientert læringsleiing kan fremje elevane si livslange læring og livsmeistring

nei

litt

ja

Kor skal me?

-læringsmål-

- *Forståing for kva som fremjer elevane si livslange læring og livsmeistring*
- *Forståing for kva rolle eg som meistringsorientert læringsleiar spelar for at me saman fremjer elevane si livslange læring og livsmeistring*
- *Forståing for kvifor eg er viktig for at me lukkast i lag*

Korleis veit me om måla er nådd?

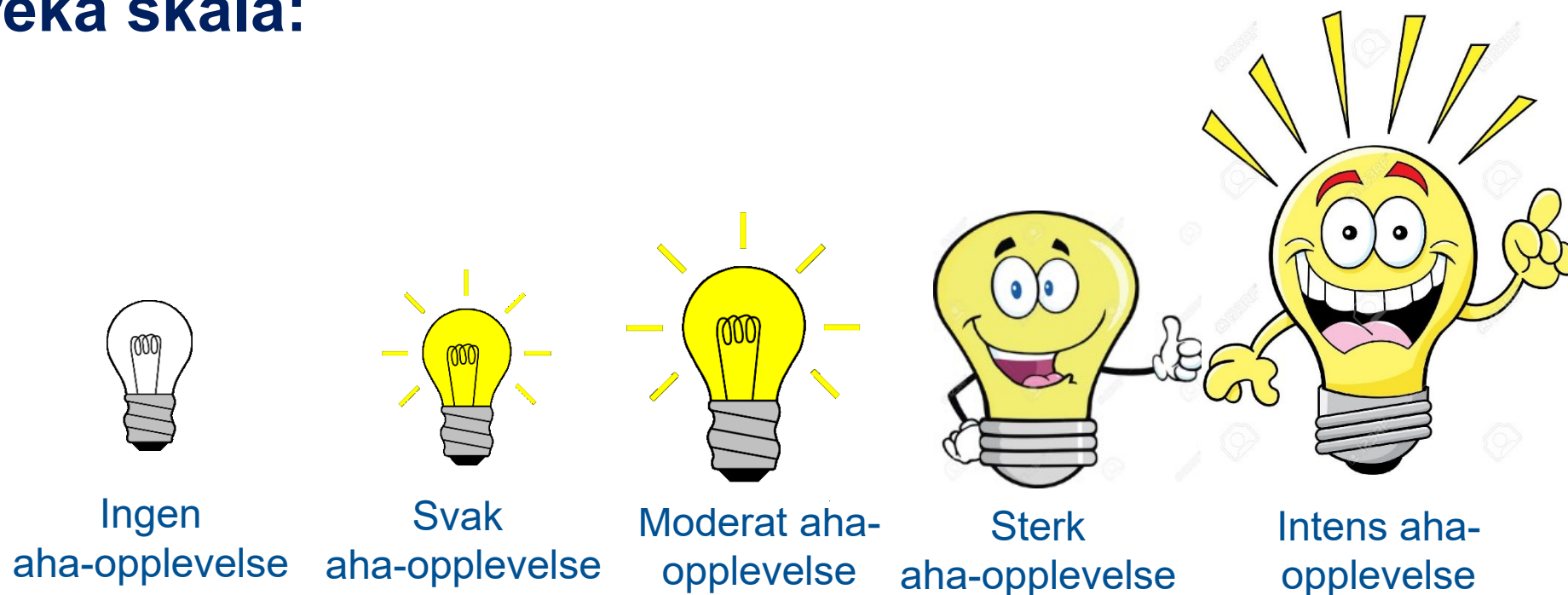
-meistringskriterier-

- *Eg kan forklare* kva som fremjer elevane si livslange læring og livsmeistring
- *Eg kan forklare* kva rolle eg som meistringsorientert læringsleiar spelar for at me saman fremjer elevane si livslange læring og livsmeistring
- *Eg veit* kvifor eg er viktig for at me lukkast i lag

Jakt på «insights» – «eureka-opplevelser»

Eureka skala:

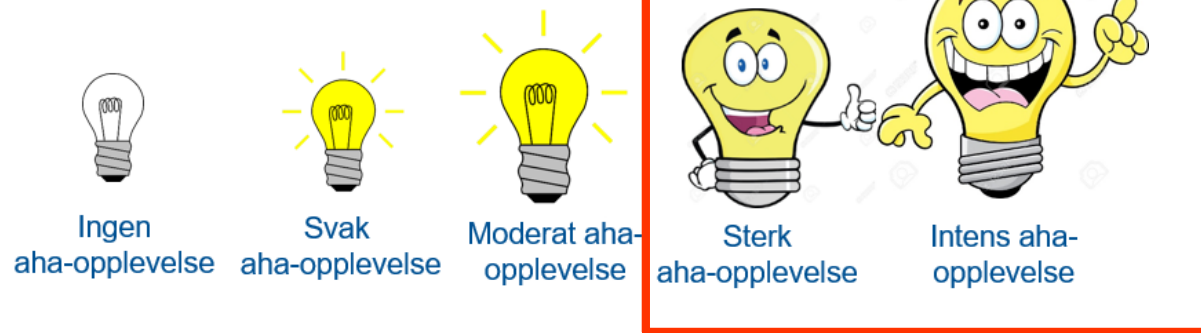
«Når du har hatt en eureka-opplevelse, kan du ikke gå tilbake til din gamle måte å tenke på»

Hvorfor jakt på eureka-opplevelser?

Eureka-opplevelser på nivå 4 og 5 har stor påvirkning på læring og den enkeltes motivasjon til å handle!

Eureka skala:

Stor påvirkning på at den enkelte handler.

Stor påvirkning på organisasjonens bevegelse og utvikling.

Skriv ned gjennom dagen – hvilke «eureka»/ «a-ha»-opplevelser får du? Hvor på skalaen?

Hva fremmer læring?

Mental aktivering og
samarbeid

Opplevelse av å se
sammenhenger

Styrken på
eurekaopplevelsene

Hvordan designe for eurekaopplevelser?

Jakt på essensielle
eurekaopplevelser

Miks historiefortelling og
faktakunnskap

Legg til rette for stillhet og
individuell refleksjon

Hva tenker du så langt?

«Insights literally changes your brain.»

«Insights is coherence.»

«The Change Business is an insights business.»

«Insights designers =endringsagenter»

PAUSE

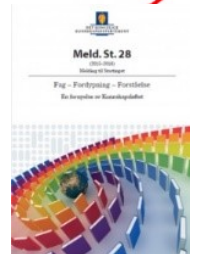
15 min 10.21-10.36 ☺

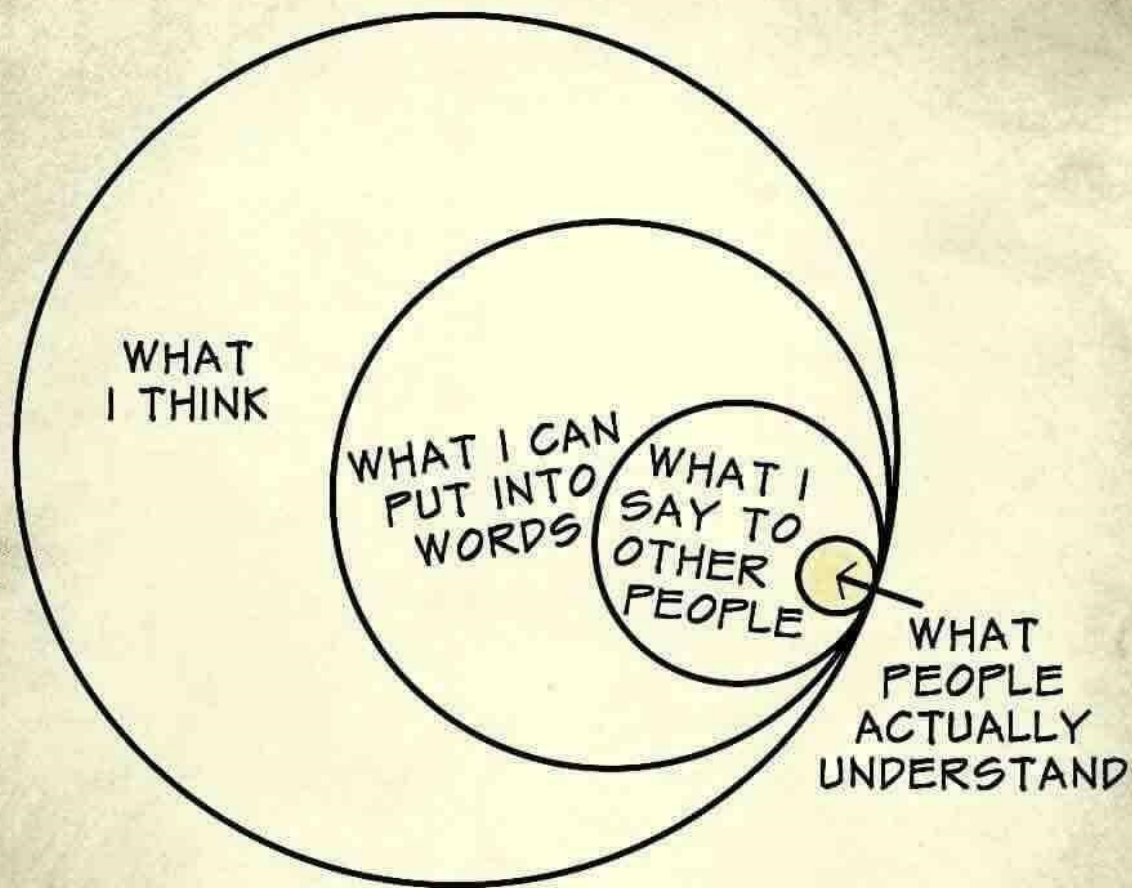
Bakteppet

- **Oppl. §1-1, Formålsparagrafen:**
 - «....opne dører mot verda og framtida....»
 - «...utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine....»
- **NOU 2015:8:** «Fremtidens skole» «metakognitiv kompetanse»
- **Meld St.28 2015/2016 :** «Fag-Fordypning-Forståelse»
- **Rammeplan for barnehager 2017:** «Barne- og ungdomsbarn kan bidra i egen og andres læring....og ha tillit til seg selv og andre»
- **Fagfornyelseplan 2020:** «*Dybdelæring og forståelse*», «Demokrati-medborgerskap, bærekraftig utvikling, folkehelse og *livsmestring*» Sammenhenger.

LIVSMESTRING

Hva er den røde tråden?

VIA ARCFLY

Hvordan **forebygge** energilekkasjer og **fremme** mestringsopplevelser i utviklingsprosesser?

KS KONSULENT

Systemisk forståelse

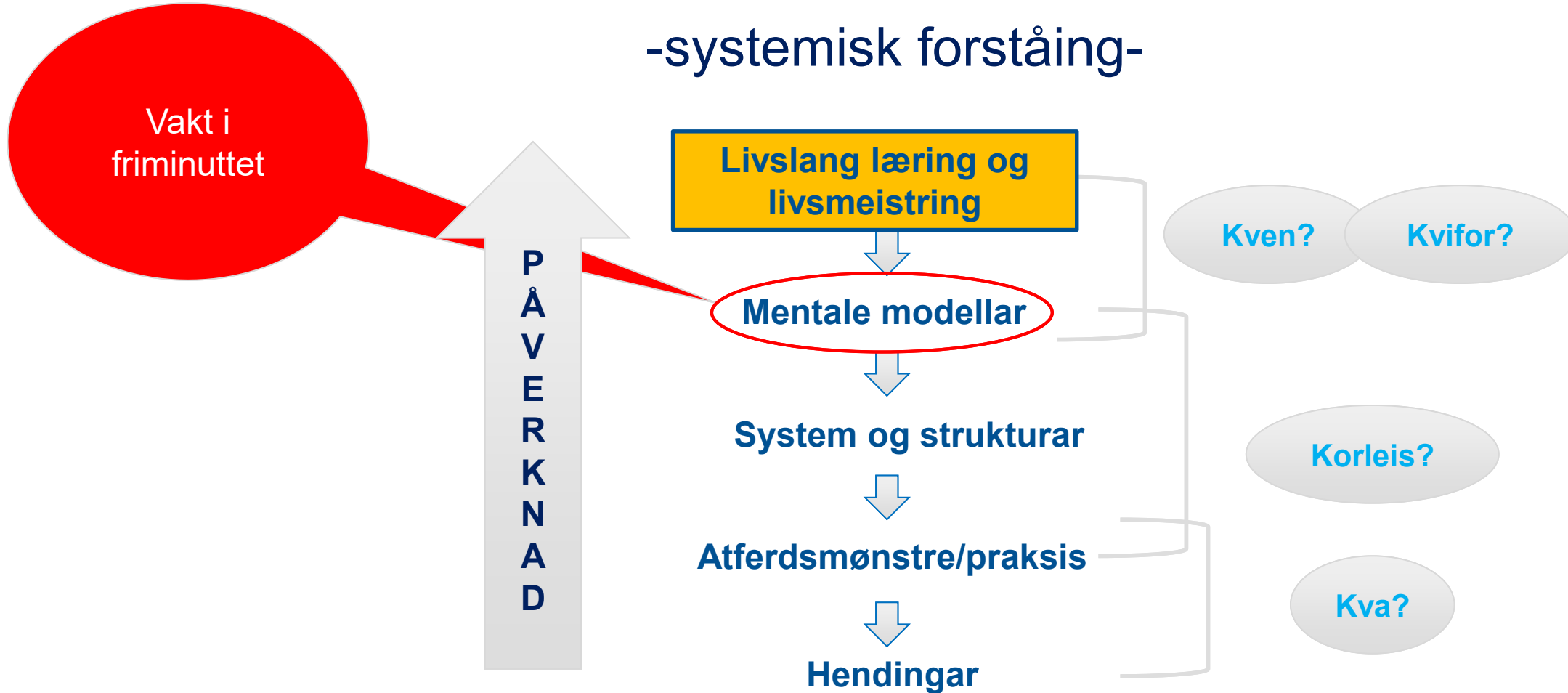
- Hvorfor?
 - Manglende systemisk forståelse – manglende forståelse for at alt henger sammen med alt – er ofte en av de største hindringene for å lykkes med utvikling og endring

P. Senge

Korleis skal me kome oss dit?

-systemisk forståing-

Fritt etter Organizing for Learning, Daniel Kim, 2001 og Challenging Learning

KS KONSULENT

Sometimes the thing that is holding you back...

...is all in your head.

STJERNESTIGEN

Livslang læring og
livsmeistring

Hvordan skal vi vite om
målet er nådd?
-evaluering

Hvordan skal vi komme oss dit?

Struktur, kultur og ledelse for læring

-oppfølging

Hvor er vi?

Fritt etter Kari Heggholmen

KS KONSULENT

«Fra drittdårlig til lærende lederskap», Kari Heggholmen

Stjernestigen

Fremmer felles mentale modeller for:

- Hvor skal vi (visjon, mål)?
- Hvor er vi i forhold til der vi skal (mål)?
- Hva bør være vårt neste steg (tiltak, strategi, prioriteringer)?
- Hvordan skal vi håndtere utfordringer underveis (hindringer, barrierer)?
- Hvordan skal vi vite når målet er nådd (målekort, suksesskriterier, evalueringer)?

«Ladder to heaven», Yayoi Kusama
2019

Visjon: Kompetanse for alle i mulighetenes skole

Eksempel

Læringskompetanse for det 21. århundre - målrettede og medvirkende elever

Overordnet mål:

Jakt på felles forståelse for hvilken struktur, kultur og ledelse som fremmer livslang læring og livsmestring for den enkelte elev

Struktur – for læring

- Møteplasser
- Dagsrytme
- Planer

Kultur – for læring

- Holdninger og verdier
- «Sånn gjør vi det her»
- Lærendemøtekultur
- Tilbakemeldingskultur

Ledelse – for læring

- Læringslederen i praksis
- Ansvar og muligheter

- Nasjonale styringsdokument
- Bergen kommune som 10-FAKTOR kommune
- Sammen for kvalitet-læring
- Planer x skole

Livslang læring
og livsmestring

Kva treng framtidas vaksne?

- **Kompetanse i å læra:**
 - *Strategiar* for å handtere utfordringar
 - *Kompetanse* i sjølvevaluering
 - *Forståing* for at læring krev innsats og uthaldenheit
 - *Haldningar og forventningar* om at

«**eg** (og andre) **kan læra**»

Fagfornyelsen – hva er det?

- **Fornyning av læreplanene**
 - ved å gjøre dem mer relevante for framtiden
 - tydeligere prioriteringer
 - sammenhengen mellom fagene skal bli bedre
- **Mål:** styrke elevenes *dybdelæring* og *forståelse*
 - Fokus på: kritisk tenkning og refleksjon
 - Styrke: praktisk estetiske fag

Men hvordan påvirker
dette min *praksis* da?

Dybdelæring

«Dybdelæring betyr at elevene gradvis og over tid utvikler sin forståelse av begreper og sammenhenger innenfor et fag.

Overflatelæring, som legger vekt på innlæring av faktakunnskap uten at kunnskapen settes i sammenheng, står i kontrast til dybdelæring.

Elevenes læringsutbytte øker når de gjennom dybdelæring utvikler en helhetlig forståelse av fag og ser sammenhengen mellom fag, samt greier å anvende det de har lært, til å løse problemer og oppgaver i nye sammenhenger.»

Jammen, har dette noe med voksne å gjøre da?

Selvfølgelig! For at vi skal lære, så må jo de også lære.

Kilde: Meld St 28 (2015-2016) *Fag – Fordypning – Forståelse*

KS KONSULENT

Tenk på en læringsøkt der du som *mestringsorientert læringsleder* fremmer dybdelæring.
Hva gjør du? Hva gjør de du leder?

Reprodusere kunnskap	Fakta-kompetanse	Hvor mange? Hva er.....? Kan du navnet på.....? Husker dere hva.....? Hvem var det som.....? Hvilke fakta mener du er viktigst.....?
Forstå kunnskap	Forklarings-kompetanse	Kan du beskrive.....? Hva var det som skjedde.....? Hvordan kan du forklare.....? Hvorfor tror du at.....? Hvordan ville du forklart.....?
Sette sammen kunnskap	Sammenheng og system-kompetanse	Vet du om et annet tilfelle der.....? Hva ville endres hvis.....? Har du hørt om noe lignende tidligere.....? Hva tror dere, basert på deres erfaring at.....? Hvordan henger dette sammen med.....? Hvorfor skjedde forandringene.....? Hva er årsaken til disse problemene.....? Hvordan skiller vi mellom.....?
Produsere ny kunnskap	Innovasjon og fornyelses-kompetanse	Hva kunne være en annen løsning.....? Er det en bedre løsning å.....? Kunne vi utvikle et forslag som.....? Hva tenker dere kunne vært helt annerledes.....? Hvordan kunne dette gjøre verden til et bedre.....? Hva kan vi gjøre for å forbedre.....?

LEARNLAB

Spørsmål
for å skape
dypere
læring.

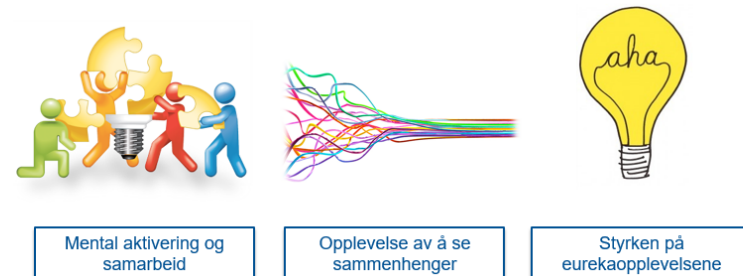
KS KONSULENT

Hvordan øke disse?

Kunnskap som «fester seg» og kan «brukes» - dybdelæring

- Koble nytt stoff til noe du vet fra før
- Sett det inn i kontekst – en fortelling
- Uttrykk deg om stoffet
- *Ta pauser*
- Vær fokusert (fjern forstyrrende faktorer)
- Bygg et begrepsapparat

Hva fremmer læring?

Hvordan designe for eurekaopplevelser?

Har vi struktur, kultur og lederskap
som tilrettelegger for dybdelæring?

Ny kompetansedefinisjon for fagfornyelsen:

«Kompetanse er å tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning»

Framtidas kompetanser

- Samarbeid
- Kommunikasjon
- Kreativitet
- Kritisk tenkning
- Medborgarskap
- Læringskompetanse

4 C's

Collaboration
Working together to reach a goal
- putting talent, expertise, and smarts to work.

Communication
Sharing thoughts, questions, ideas, and solutions

Creativity
Trying new approaches to get things done equals innovation & invention

Critical Thinking
Looking at problems in a new way, linking learning across subjects & disciplines

DAVID LEE EDTECH.ORG
Definitions from the standards for 21st Century Skills and Learning
Source from: www.edtech.org

Medborgerskap

og

Læringskompetanse

Hvordan henger fremtidens kompetanser sammen med dybdelæring og forståelse?

Vaffor då då?

KS KONSULENT

Hva betyr dette for deg, som læringsleder, i ditt arbeid med å fremme livslang læring og livsmestring?

refleksjon

(Åffer gjør dom på det her viset?)

kritisk tenkning

medskapning

forståelse

mestring

sammenheng

mening

holdning

trening

KS KONSULENT

LUNSJ

KS KONSULENT

11.45-12.30

Know your «why»

<https://www.youtube.com/watch?v=LZe5y2D60YU>

KS KONSULENT

Do you know your *why*?

«When you know your why, your what has more impact, because you walk in or towards your purpose.»

- Kvifor er jobben din viktig?
- Kven er den viktig for?
- Kva betyr det du gjer i din jobb direkte/indirekte for elevane si livslange læring og livsmeistring?

Del med sideperson.

KS KONSULENT

Kva faktor i 10-FAKTOR er dette?

**Motivation is
found when
purpose is
discovered.**

frame

5. Mestringsorientert ledelse

Lederatferd med vekt på læring, utvikling og motivasjon ut fra medarbeiderens individuelle forutsetninger.

Mestringsledelse er en forutsetning for et godt mestringsklima, og er et integrert atferdsmønster – ikke bare en opplisting av handlinger

Mestringsorienterte ledere gir:

1. Retning – hvor skal vi (mål og rolleavklaring)
2. **Mening** – hvorfor skal vi dit (motivasjon) «Know your why»
3. Individuell oppmerksomhet (bli sett)

Eg som læringsleiaren

-mi rolle i organisasjonen sin læringsprosess

Kven er læringsleiaren?
Kva gjer han/ho?

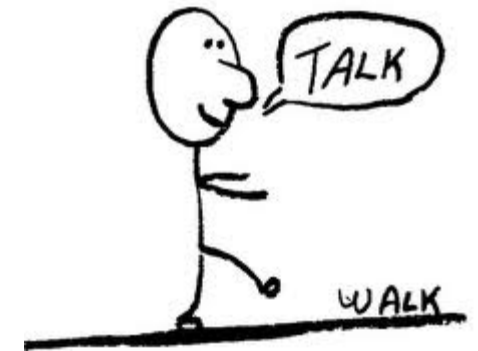

KS KONSULENT

Lederen som organisasjonens kulturelle arkitekt

- Det du **gjør**
 - Det du **ikke gjør**
 - Slik du løser utfordringer
 - Slik du reagerer
 - Slik du snakker om andre
 - Slik du snakker med andre
 - Det du bruker tid på
- *Alt kommuniserer hva som er ok på din arbeidsplass*

Hva tror du de du leder tror at du *verdsetter*?

Utfordring:
spør ansatte
hva de tror at
du verdsetter

*Spør den som
sitter ved
siden av deg
– hva tror du
jeg verdsetter
som leder?*

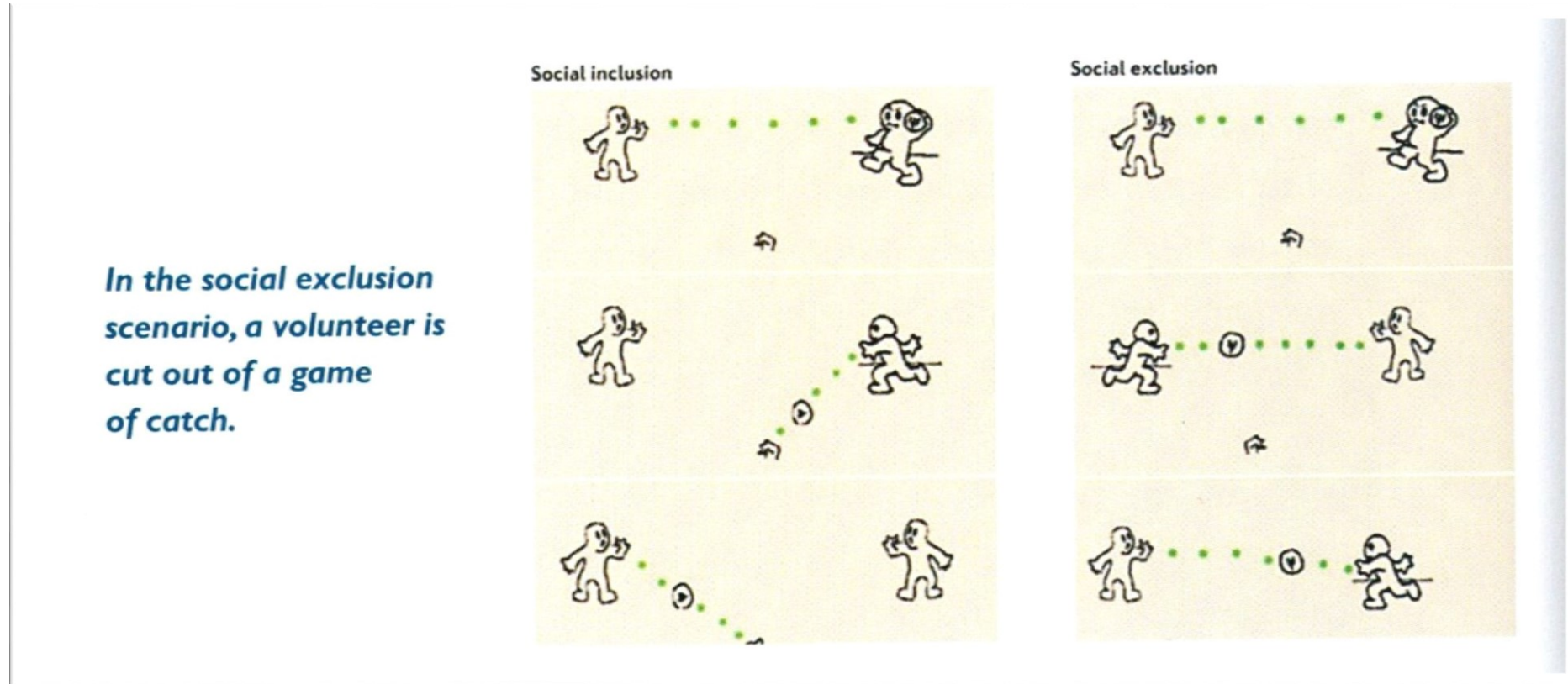
VALUE

verdier – holdninger - atferd

KS KONSULENT

Sosial smerte er like smertefullt som fysisk smerte

Når spillerne opplevde å bli holdt utenfor, fikk de aktivitet i hjernen i samme område som når man opplever smerte. Opplevelsen av å bli holdt utenfor, fremkaller samme reaksjon i hjernen som fysisk smerte.

Growth Mindset

-hvilken påvirkning kan det ha på læring, udvikling og endring

Statisk vs dynamisk tankesett

Statisk tankesett

Evner er statiske

Jeg KAN IKKE dette

UNNGÅ utfordringer

BEVISE

SKJULE feil

Blir NEDSLÅTT av feedback

Å streve betyr JEG KAN IKKE

Dynamisk tankesett

Evner kan UTVIKLES og TRENES

Jeg kan det ikke – ENDA

SØKE utfordringer

FORBEDRE

UTFORSKE feil

Blir MOTIVERT av feedback

Å streve betyr JEG LÆRER

Vi er alle en blanding..

Statisk

Se aldri dum ut

Ikke vis at du jobber hardt/strever,
og ikke be om hjelp.

Unngå utfordringer

Dynamisk

Prøv og lær

Jobb hardt, bruk strategier og
be om hjelp

Lær av feil

De mest vanlige fixed mindset triggers

- Når jeg må ut av komfortsonen
- Når jeg strever med noe
- Når jeg får negativ tilbakemelding/eller gjør feil

Hvilke av disse har du mest utfordringer med?

Hvordan tror du dine «fixed-mindset triggers» kan påvirke deg som mestringsorientert leder i praksis?

Del refleksjoner med en person du ikke
har snakket med så mye på samlingen så langt - **stående**

Mindset Are Not Just in the Head

A Setting Can Provide Fertile Soil.....or NOT

PAUSE

15 min 13.30-13.45

Lærende møter – IGP(I)

- **I** = individuell refleksjon, i forkant av et møte, eller i møtet
- **G** = gruppe. Grupper på 4-7 er bra. Rekkeframlegg; en og en legger fram ett og ett innspill, går runder til alle innspill er tatt med. Deretter åpne for en diskusjon; hva er viktigst, hva skal prioriteres, hva skal vi dele med plenum.
- **P** = plenum. Ett og ett innspill fra gruppene.
- (**I** = individuell refleksjon, i etterkant av plenum kan bidra til å øke egen læring)

Roller:

- Ordstyrer og tidtaker
- Viddevakt
- Sekretær

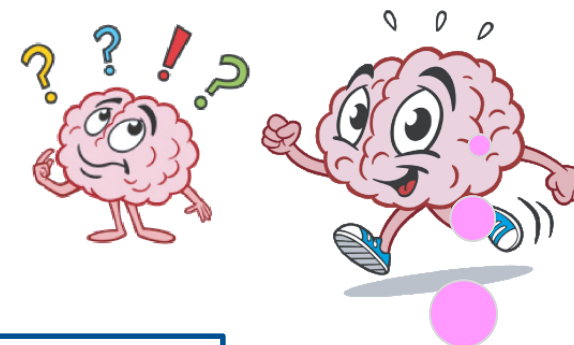
Hvorfor IGP(I)

- Involvere alle (inkludere)
- Engasjere alle (motivasjon)
- Høre alle (se)
- Alle må delta (forvente)
- Alle kan innta de ulike rollene (tillit)
- Ett av flere verktøy for å fremme felles mentale modeller (felles forståelse)

*Mestringsorientert ledelse
-i praksis*

Oversettingskompetanse – vi trener

I din gruppe

«Implementering av Fagfornyelsen»

- Fordel roller:
 - Ordstyrer/tidtager: den med varmest hender
 - Viddevakt: den med kaldest hender
 - Sekretær: den som er yngst av de som er igjen
- Ta utgangspunkt i dagens presentasjon av strategier, modeller og metoder. Hvordan kan dere jobbe for å forebygge energilekkasjer og fremme mestringsopplevelser og dybdelæring i arbeid med implementering av Fagfornyelsen?
- Beskriv en strategi, illustrer gjerne. Heng opp på veggen. Tape fremme på scenen.

14.20 henger veggavis på veggen

Gallerivandring

- *Sekretær* blir stående ved veggavisen. De andre går på besøk, trenger ikke gå med gruppen. Lytt, still spørsmål, kom med innspill, noter ned gode ideer. Ca. 10 minutter

Tips:
Vær gjerne konkret.
Bruk illustrasjoner.

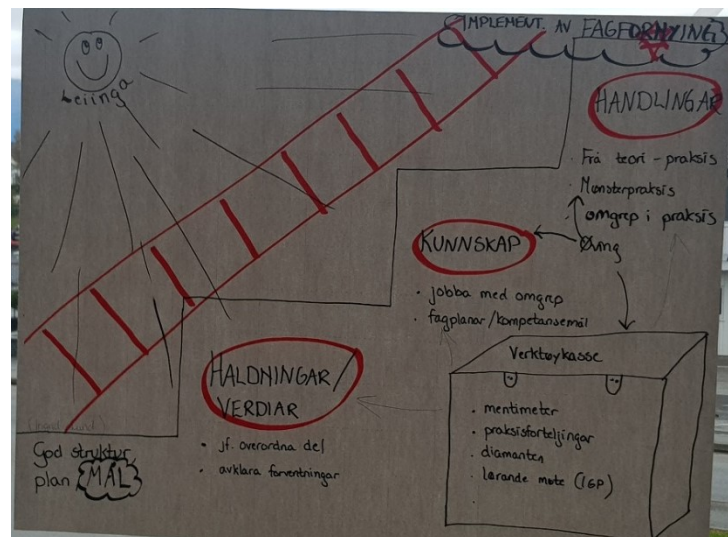
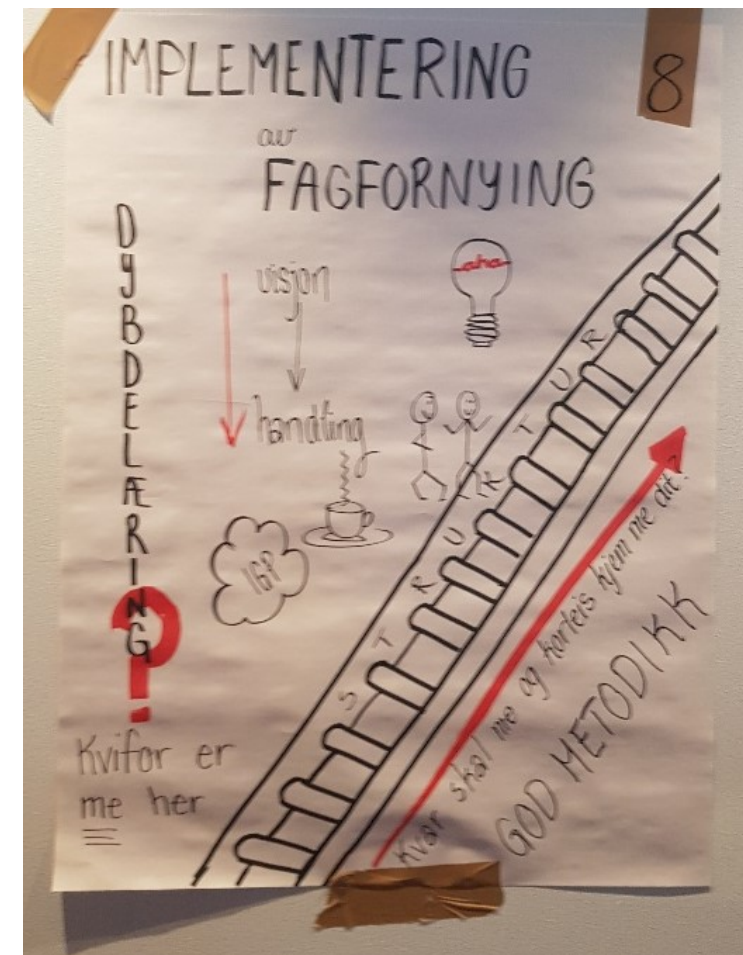
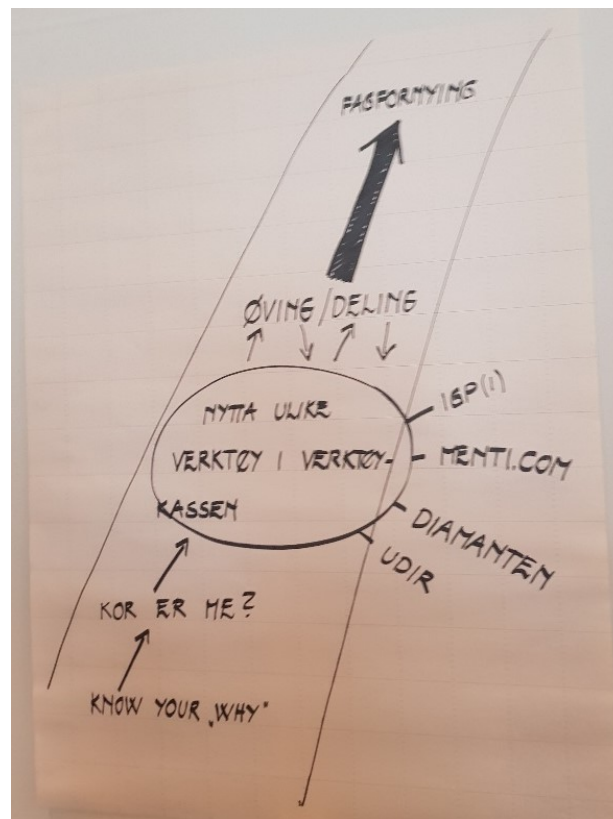
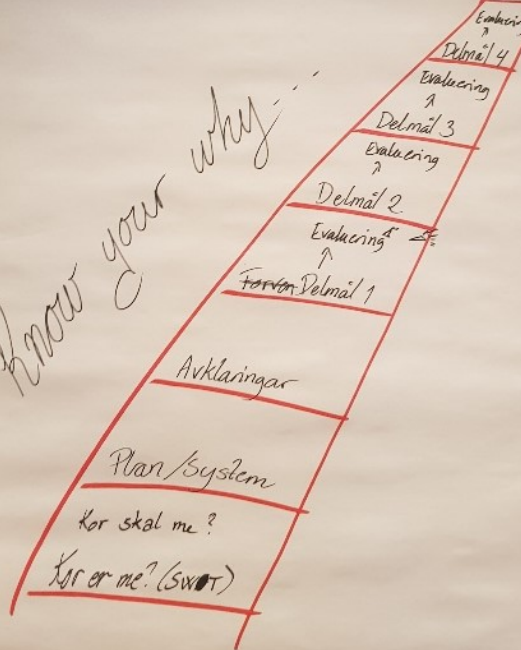

Stairway to heaven

What:
fagformyning
sagformyning!

FEST!

Know your why

KS KONSULENT

"Implementering av Fagfornyelsen"

- Krar er me?
- Krar skal me?
- Avklaring av felles begrep
- Sjå samanhengar
- Kvifor gjer me det me gjer?
- Strategiar: Mentimeter og diamanten, IGP (1)

Strategi - fagfornying

Samskaping

- Tid
- Refleksjon
- Analyse
- Kompetanse
- Vidareføra gode strategiar

- Begrepsavklaring
- Tid
- God plan
- Felles forståing

Korleis gjer me dette?
- Stått av analyse

Well sin
læringsstykke

Tiltak

FØREBYGGJA ENERGILEKASJAR & FREMJIA MEISTRINGSOPPLEVING & DYBDELTERING

Retning - Tydelige mål
Mening - Kvifor gjer me dette
Bli sett

KORLEIS gjer me dette (struktur)

LEGGJA TIL RETTE FOR

Gode lærande møte: Tydelige oppdrag med fokus på øving/deling. Kvitar: OK å feila.

Modellera korleis jobben kan gjerast i klasserommet. Det er elevane det handlar om!

- PRIORITER ARBEIDET! PROSESSEN
TID

Løft blikket! Sjå dei store linene

Utføra dei tilsette i
rasse grad.
Ansvarleggjere.
Medskapande/Involvert
eiga prosessen.

Sjekk ut mentale
modellar - felles forståing
Forventningar

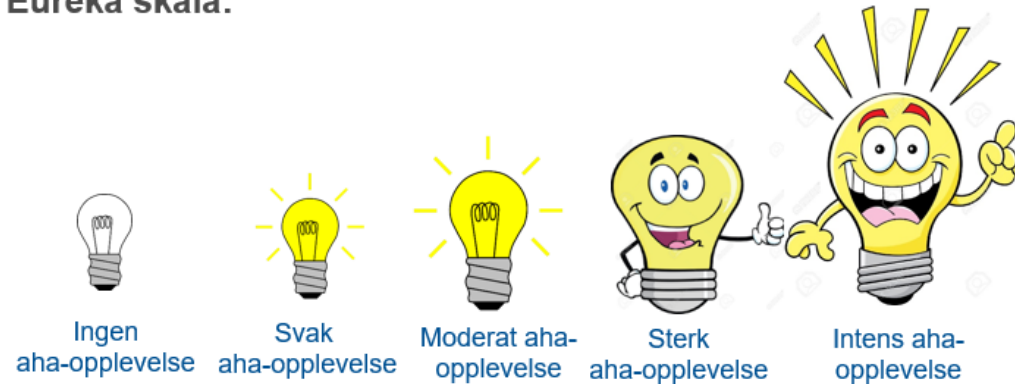
Visjon
Mål
Kvifor
Korleis kva er me?
Kven (distributere?)
Kva

- ★ Omgrepsavklaring
- ★ Tidsavklaring
- ★ "Know your why?"
- ★ menti.com - Diamant
- ★ IGP - lærande møte
- ★ Inkludering
- ★ Motivering
- ★ Delingskultur
- ★ Meistringsorientert leing

Refleksjonsstund

- Ta utgangspunkt i dagen i dag
 - Hvilke «aha-opplevelser» har du hatt? Og hvilken grad? (1-5)
 - Hva vil du ta med deg videre i din praksis?

Eureka skala:

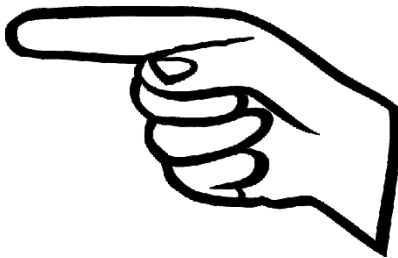
Go to www.menti.com and use the code 26 48 88

Kor er me?

-no-

Eg kan *forklare* korleis meistringsorientert læringsleiing kan fremje elevane si livslange læring og livsmeistring

nei

litt

ja

Takk for
meg!